

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ «ЗАПОРІЗЬКА
ПОЛІТЕХНІКА»
КАФЕДРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРАВА
ННІ ПРАВА КНУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
НАУКОВО-ОСВІТНІЙ ЦЕНТР З ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ
ННІ ПРАВА КНУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ЮРІЯ ФЕДЬКОВИЧА
ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
КАФЕДРА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ, ІНФОРМАЦІЙНОГО ТА
КОРПОРАТИВНОГО ПРАВА ЛЬВІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ
ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА

Інкорпорація та кодифікація законодавства як складові стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні

МАТЕРІАЛИ
Всеукраїнської науково-практичної конференції

Київ
2022

УДК 347 (77+78)

Рекомендовано до друку вченою радою Науково-дослідного
інституту інтелектуальної власності НАПрН України
(від 29 листопада 2022 року протокол № 9)

Редакційна колегія :

Дорошенко О.Ф., кандидат юридичних наук (*голова редакційної колегії*); Орлюк О.П., доктор юридичних наук, академік НАПрН України; Мироненко Н.М. доктор юридичних наук, член кореспондент НАПрН України, Дорошко Г.К., кандидат технічних наук (*відповідальний секретар*); Петренко В.О., доктор технічних наук, академік АІН України; Омельченко А.В., доктор юридичних наук; Яворська О.С. доктор юридичних наук, Потоцький М.Ю. доктор юридичних наук., Кодинець А.О. доктор юридичних наук, Філей Ю.В. кандидат юридичних наук.

Інкорпорація та кодифікація законодавства як складові стратегії розвитку сфери інтелектуальної власності в Україні. Збірник матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. з проблем систематизації законодавства, 18 листопада 2022р., Київ : Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України, 2022. 249 с. (Препринт)

У збірнику розміщено матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з проблем систематизації законодавства України у сфері інтелектуальної власності, яка проходила в on-line режимі з використанням платформи Zoom. У збірнику зібрані доповіді наукової та фахової спільноти щодо теорії, практики та методології проблем систематизації законодавства, особливо з урахування умов воєнного стану в Україні як державі, яка протистоїть російській агресії.

Збірник може бути корисним для науковців, державних службовців, підприємців, громадських діячів, викладачів, студентів та аспірантів.

*Матеріали викладено в авторській редакції
Відповідальність за зміст текстів, достовірність поданих даних і
точність наведених цитат несуть автори (співавтори).*

© Науково-дослідний інститут інтелектуальної власності НАПрН України, 2022
© Колектив авторів, 2022

ФІЛЕЙ Ю.В. УГОДА ПРО АСОЦІАЦІЮ МІЖ УКРАЇНОЮ ТА ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ ЯК ПРИКЛАД СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	85
ШАБАЛІН А. В. РОЛЬ ЮРИДИЧНОЇ ТЕХНІКИ В УДОСКОНАЛЕННІ ЦИВІЛЬНОГО СУДОЧИНСТВА.....	88
ШИКІР Д.О. МУЗИЧНІ ТВОРИ ЯК ОБ'ЄКТИ АВТОРСЬКОГО ПРАВА: СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ІВ	92
ШТЕФАН А. С. ЯКІСТЬ ЗАКОНОДАВСТВА: ПОНЯТТЯ ТА ОСНОВНІ КРИТЕРІЇ.....	95
ЯВОРСЬКА О.С. ПРОБЛЕМИ КОДИФІКАЦІЇ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	100

СЕКЦІЯ №2

УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВОВОЇ ОХОРОНИ ТА ЗАХИСТУ ПРАВ НА ОБ'ЄКТИ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ЯК ОСНОВА ДЛЯ ПОДАЛЬШОЇ СИСТЕМАТИЗАЦІЇ ЗАКОНОДАВСТВА У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	
БАТЬКО І. І. ПРОМИСЛОВИЙ ЗРАЗОК: ЗМІНИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ	104
БЛОХІНА А. М. NFT В КОНТЕКСТІ АВТОРСЬКОГО ПРАВА.....	108
ВИХРИСТЮК М. С., АНТОНОВ О.Р. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ПРОЦЕСІ РОЗРОБКИ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ.....	111
ДАНІЛЕЙКО П. М. ПРАВОВА ОХОРОНА ТА ЗАХИСТ НОУ-ХАУ.....	115
ДЮКАРЄВА-БЕРЖАНІНА К.Ю. МАЙБУТНЄ АВТОРСЬКОГО ДОГОВОРУ	119
КОРОГОД Н.П., ТИМЧЕНКО Д.А. ТРАНСФЕР ТЕХНОЛОГІЙ ЯК СУЧАСНА ФОРМА ЕФЕКТИВНОГО ПРОСУВАННЯ ОБ'ЄКТІВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	122
КРАВЧЕНКО В.А. «TRADE DRESS» У СИСТЕМІ ОБ'ЄКТІВ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	128
КОЩИНЕЦЬ В.В. СПІВВІДНОШЕННЯ МУЗИЧНИХ ТА АУДІОВІЗУАЛЬНИХ ТВОРІВ	132
КРИКУН Н.П., ДОРОЖКО Г.К., РОМАШКО А.С. РАЦІОНАЛІЗАТОРСЬКА ПРОПОЗИЦІЯ ЧИ КОМЕРЦІЙНА ТАЄМНИЦЯ?.....	137
КРЮК А.А. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПИТАННЯ КОМЕРЦІЙНОЇ ТАЄМНИЦІ	140
ЛОПАТНЮК В. А. ПРАВОВА ОХОРОНА БАЗ ДАНИХ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА ПРАВОМ ЄС	143
ОГОНОВСЬКИЙ О.Р. ДО ПИТАННЯ ПРО ІСТОТНІ УМОВИ NDA У РАМКАХ ПРАВОВОГО РЕЖИМУ «ДІЯ СІПІ»	145
РОМАНЬКО А. ТВІР МИСТЕЦТВА В СИСТЕМІ ОБ'ЄКТІВ АВТОРСЬКОГО ПРАВА.....	149
ТАРАСЕНКО Х. Ю. ПРАВОВА ОХОРОНА СИСТЕМИ РОЗУМНОГО БУДИНКУ	152
ТВЕРЕЗЕНКО О.О. СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ У СФЕРІ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ З УРАХУВАННЯМ ВИМОГ УГОДИ ПРО АСОЦІАЦІЮ	156
ТЕРНАВСЬКА Є. І. ПЕРЕКЛАД ЯК ОБ'ЄКТ ПРАВА ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ.....	161
ТРЕТЯК Т. ЗАПАХ ЯК ТОРГОВЕЛЬНА МАРКА В США ТА УКРАЇНІ.....	163
ТРОЦЬКА В. М. РОЗПОРЯДЖАННЯ МАЙНОВИМИ ПРАВАМИ НА ОБ'ЄКТИ АВТОРСЬКОГО ПРАВА І СУМІЖНИХ ПРАВ: ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ЗАКОНОПРОЕКТНИХ ІНІЦІАТИВ	169
ЮРКІВ Р. О. ПРИМУСОВІ ЛІЦЕНЗІЇ НА ВИНАХОДИ ЗА ПРАВОМ ЄС	173

Список використаних джерел:

1. NFT, метавсесвіт та крипта — словник Collins уклав список найпопулярніших слів та назвав слово 2021 року. *Інтернет свобода*. 2021. URL: <https://cutt.ly/BN1KPcd>
2. Що таке NFT і як продати цифрове мистецтво за мільйони. *AIN.UA*. 2021. URL: <https://ain.ua/ru/2021/03/18/nft-renesans-abo-yak-prodati-cifrove-mistectvo-za-miljoni/>
3. Як Blockchain трансформує сферу інтелектуальної власності та формує ринок цифрових активів. *ЛігаБлоги*. 2021. URL: <https://blog.liga.net/user/dtsvok/article/yak-blockchain-transformue-sferu-intelektualnoi-vlasnosti-ta-formue-rinok-tsifrovih-aktiviv>
4. Що таке NFT. *Binance*. URL: <https://www.binance.com/uk-UA/nft/what-is-nft>
5. Тарасенко Л. NFT — новітній цифровий об'єкт авторського права чи форма вираження твору. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. № 2. 2022. С. 90-97.
6. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022. № 2074-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20> (дата звернення: 09.11.2022)
7. Що таке NFT-токени і навіщо вони митцям? Токенізація цифрового мистецтва як інструмент для інтелектуальної власності. *ZN, UA*. 2021. URL: <https://zn.ua/ukr/macrolevel/shcho-take-nft-tokeni-i-navishcho-voni-mittsjam.html>
8. NFT: загальні та юридичні питання. *Лойер*. 2022. URL: <https://loyer.com.ua/uk/nft-zagalni-ta-yurydychni-pytannya/>
9. Майданик Л. NFT: приватноправовий погляд через зв'язок з авторським правом. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. № 1. 2022. С. 16-27.

ВИХРИСТЮК М. С.

Студентка

АНТОНОВА О. Р.

доктор наук з державного управління, доцент
Льотна академія Національного авіаційного університету

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ У ПРОЦЕСІ РОЗРОБКИ ОЗБРОЄННЯ ТА ВІЙСЬКОВОЇ ТЕХНІКИ

Відповідно до статті 17 Конституції України захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави та справою всього Українського народу [1]. Тому оснащення Збройних сил України сучасним озброєнням та військовою технікою (далі — ОВТ) під час повномасштабного вторгнення Російської Федерації (далі — росія) на територію України, є конституційним обов'язком держави.

Варто зазначити, що розробка та вдосконалення ОВТ для потреб військових формувань України здійснюється оборонно-промисловим комплексом за державним оборонним замовленням. Через це оснащення Збройних Сил України сучасними видами ОВТ залежить, зокрема, від спроможності державного оборонно-промислового комплексу до впровадження новітніх технологій, забезпечення патентоздатності, патентної чистоти зразків ОВТ та, відповідно, охорони нових технологій і технічних рішень та удосконалення системи правової охорони результатів інтелектуальної діяльності.

В свою чергу така правова охорона вимагає:

- забезпечення належного захисту прав і законних інтересів авторів, організацій-розробників і державних замовників;
- створення дієвого організаційно-правового механізму виявлення та запобігання порушень прав авторів;
- правову охорону та захист науково-технічної продукції, створеної за рахунок бюджетних коштів [3].

Із зазначеного зрозуміло, що належне забезпечення ОВТ можливе за умов співпраці зацікавлених суб'єктів права інтелектуальної власності. За інституційними характеристиками цих суб'єктів доцільно класифікувати на такі:

- державні замовники у сфері оборони — суб'єкти, які здійснюють планування оборонних закупівель; укладають договори про закупівлю та державні контракти (договори), у тому числі за імпортом; надають виконавцям державних контрактів (договорів) технічну специфікацію; організовують випробування зразків озброєння, військової та спеціальної техніки, приймають їх на озброєння (використання), постачання, допускають до експлуатації; беруть участь у випробуваннях макетних, дослідних та серійних зразків (комплексів, систем) озброєння, військової та спеціальної техніки, матеріалів і комплектуючих виробів; проводять оцінювання відповідності та визначають способи гарантування відповідності товарів, робіт і послуг оборонного призначення встановленим вимогам державного замовника тощо (стаття 7 Закону України «Про оборонні закупівлі» [4]);
- виконавці державного контракту (договору) з оборонних закупівель — суб'єкти, які поставляють товари, виконують роботи та надають послуги оборонного призначення відповідно до умов державного контракту (договору); організовують і проводять передбачені технічною документацією випробування дослідних і серійних зразків (комплексів, систем) озброєння, військової та спеціальної техніки, матеріалів і комплектуючих виробів, крім випробувань державного замовника; несуть відповідальність за якість товарів, робіт і послуг

оборонного призначення, передбачених умовами державного контракту (договору) тощо (стаття 8 Закону України «Про оборонні закупівлі» [4]).

Процес розробки (модернізації) ОВТ за участі зазначених вище суб'єктів передбачає певну етапність:

- задум (дослідження і обґрунтування розробки);
- укладання контрактів (договорів) на виконання науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт (НДДКР) щодо розробки ОВТ;
- розроблення ОВТ;
- виробництво, застосування (зберігання) ОВТ.

На кожному етапі розробки ОВТ, як рекомендує О. Зайківський, варто провадити заходи, що стосуються охорони об'єктів інтелектуальної власності:

- проводити маркетингові та патентні дослідження;
- визначати у договорах на виконання НДДКР правові підстави охорони інтелектуальної власності (як у процесі виконання контракту так і після його закінчення);
- забезпечувати використання ОПІВ з додержанням прав замовників та розробників (авторів) ОПІВ;
- враховувати у собівартості НДДКР оборонного призначення витрати, пов'язані із: проведенням патентних досліджень; організацією винахідництва та раціоналізації; виплатами авторських винагород;
- проводити державну експертизу планової та звітної документації на НДДКР з метою визначення наукового рівня та патентної чистоти розробок тощо [3].

Аналіз судової практики з розгляду справ про захист прав інтелектуальної власності, особливо, що стосується розробки ОВТ, свідчить про наявність системних порушень у цій сфері. Для прикладу, загальновідоме кримінальне провадження, відкрите у 2016 році за статтею 191 «привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем» щодо діянь посадових осіб Комунального підприємства «Науково-виробничий комплекс «Іскра» у ході виконання договорів за право використання об'єктів інтелектуальної власності та яке заподіяло шкоду на суму 7,1 мільйонів гривень.

Все це свідчить про неналежний контроль з боку держави в особі центральних органів виконавчої влади за виконанням державними замовниками своїх обов'язків та недостатній рівень забезпечення охорони об'єктів інтелектуальної власності.

З метою захисту прав суб'єктів інтелектуальної власності на ОВТ, в українському законодавстві передбачена цивільна, адміністративна та кримінальна відповідальність. Так, відповідно до:

- статті 431 Цивільного кодексу України порушення права інтелектуальної власності, зокрема й невизнання цього права чи посягання на нього, тягне за собою відповідальність, встановлену Цивільним кодексом України, іншими кодексами, законами чи договором [5];

- статті 51² Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачена відповідальність за незаконне використання об'єкта права інтелектуальної власності, привласнення авторства на такий об'єкт або інше умисне порушення прав на об'єкт права інтелектуальної власності, що охороняється законом [6].

- статті 231 Кримінального кодексу України незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю, караються штрафом від трьох тисяч до восьми тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян [7].

За словами О. Зайківського найпоширенішими із порушень є відсутність в статутних документах розробника положень щодо охорони прав інтелектуальної власності. Зокрема, у колективних договорах відсутні положення про те, що виключне майнове право на службовий ОПІВ належить роботодавцю, а немайнові права належать авторам, яким виплачується авторська винагорода, розмір, строки та порядок виплати якої визначаються трудовим договором (контрактом) між автором і роботодавцем [3].

У договорах щодо ОПІВ на ОВТ, зокрема у договорі про трансфер технологій, також мають місце системні недоліки. Зокрема, відсутні положення щодо:

- порядку надання субліцензій на складові технології третім особам;
- порядку передачі прав на ноу-хау;
- умов виплати винагороди за використання технологій;
- відповідальності сторін за порушення умов договору.

Зазначене призводить до так званої тінізації обігу ОПІВ.

Тінізацією обігу ОПІВ називають виток об'єктів інтелектуальної власності з легального ринку товарів, який призводить до підриву авторитету держави та, відповідно, до погіршення інвестиційного клімату, супроводжується недоотриманням коштів у держбюджет через неконтрольовані операції купівлі-продажу, що не обкладаються податками, втратою валютної виручки від патентно-ліцензійної торгівлі, витоком національного інтелектуального капіталу [8].

Наведені приклади свідчать про те, що охорона прав інтелектуальної власності на новітні зразки ОВТ можлива за умов симбіозу правового регулювання, правової охорони результатів інтелектуальної діяльності,

отриманих і використаних у процесі розробки ОВТ та у разі взаємодії державного замовника з виконавцями державного контракту з оборонних закупівель [9].

Список використаних джерел:

1. Конституція України: Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Антонова О. Р. Конституційно-правові засади регулювання взаємодії держави та громадськості як суб'єктів формування і реалізації сімейної політики в Україні. *Nauka i Studia*. Poland: Przemysl. 2017. № 1 (162). Р. 35–44.
3. Зайківський О., Оністрат О. Можливі порушення прав інтелектуальної власності при розробці озброєння та військової техніки. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 2017. № 4. С. 38–48.
4. Про оборонні закупівлі: Закон України від 10.09.2022 р. № 2526-IX URL : <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/> (дата звернення : 13.11.2022).
5. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення : 13.11.2022).
6. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 18.12.1984 р. № 8073-X. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> (дата звернення : 13.11.2022).
7. Кримінальний кодекс України від 5.04.2001 р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> (дата звернення : 13.11.2022).
8. Тінізація сектору комерційних послуг: національний та регіональний вимір: наукова доповідь. / наук. редактор М.І. Мельник. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України». Львів, 2021. 149 с. (Серія «Проблеми регіонального розвитку»).
9. Антонова О. Р. Взаємодія держави з громадськістю у формуванні та реалізації сімейної політики в Україні: монографія. Одеса.: «ПолиПринт», 2018. 372 с.

ДАНІЛЕЙКО П. М.

Студентка третього курсу факультету судового та міжнародного права
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРАВОВА ОХОРОНА ТА ЗАХИСТ НОУ-ХАУ

По-перше, варто зазначити, що саме включає в себе таке поняття як ноу-хау.

Взагалі охорона прав на нетрадиційні об'єкти права інтелектуальної власності регламентується Цивільним кодексом України. І хоча для деяких видів таких об'єктів існують окремі спеціалізовані законодавчі акти, як, наприклад, Закон України «Про охорону прав на сорти рослин» або Закон України «Про